

Slikar brez ateljeja

JOŽE CENTA

Stanuje pod stredo močan-ske občinske hiše. Sedi ji na grbi. Vendar ne mislim dobe-sedno, saj ni nikak občinski re-vež. Tu živi in slika v svojem enosobnem stanovanju, stanovan-ju in ateljeju hkrati. Razkošje to ni, prej čisto stvarna ovira, ker mora, če hoče slikati, za-ščititi pohištvo in pod, ker

mora, če hoče v prostoru živeti, spet vse odstraniti in počistiti in prezračiti in tako naprej. Nad glavo se mu razprostira veliko neizkoriščeno podstrešje, za ka-terega adaptacijo upa (ni edini), da bo dobil dovoljenje. Za del, seveda, za atelje.

Rodil se je leta 1934 v Velikih Laščah, gimnazijo je dokončal v Kočevju, slikarstvo pa v Ljubl-jani. Letos ima dvajsetletnico mature in za to priliko pripravlja v Kočevju razstavo. Sedaj prihaja čas, ko si bo moral začeti izposojati svoje prodane slike, da bo imel kaj pokazati. Za Kočevjem je na vrsti Jelovškova ga-lerija na Kodeljevem.

Koje študiral, je mislil, da mu po študiju ne bo treba v službo, da bo kot umetnik lahko živel samo od svojih slik. S tem pa ni bilo nič – tudi zato, pravi sam, ker premalo naslika. (Ljudem so njegove slike všeč – op. p.) In tako je že dvanajst let v prosveti. Uči likovni pouk na osnovni šoli Jožeta Moškrca, pet dni v tednu. Šesti in sedmi dan bi se lah-ko „pobral skupaj“ in slikal. To pa zmeraj ne gre. Zato ima kro-nično slabo vest. Delo odlaga, če ve, da mu bo vzelo več časa ali če mu ni kos.

Tako se mu nabirajo nedo-končane slike in prek njih ko-majda lahko začne s čim novim.

Včasih je veliko ilustriral, pa je stvar opustil.

Zelo hitro naslika tihožitje, „leži mu“ in je zato tudi naredil veliko takih slik. Zadnja leta je prešel k figuradni kompoziciji. Studira barve – sedaj je pri modri. Koliko časa, kaj želi s tem doseči? Dokončnega odgo-vora seveda ni. Verjetno se hoče tudi v tem preizkusiti.

Akademski slikar Jože Centa navduhu, ugotovitvam, da je nekdo „našel samega sebe“, svoj stil, ne verjame nič. Zanj ni umetnik, kdor ne more dokazati akademskega znanja, zmožnosti realističnega ustvarjanja. Umetni-rost je postala trgovina. To je dejstvo in z njim ne bo polemizir-al, saj končno tudi sam prodaja slike. Razvrdenost je v nečem drugim: h koritu pridejo tisti, ki se forsirajo ali jih forsirajo spo-sobni menažerji, ki pa osnov svo-jega poklica ne obvladajo, tisti, ki se skrivajo za frazami navdiha in svojega stila. Da se razume-mo: ne zanika stila, zanika le slučajno pot, ki nekoga privede do ugotovitve in upravičenosti le-tega.

Svojim slikam podnaslavja, na primer „pravljica“, da usmeri gledalčev domišljijo in ga pri-pelje do osrednjega problema. Zanj ni nujno, da bi slika morala imeti vsebino, lahko je v sre-dišču neki lik, zanima ga prede-vsem način, kako je ta naslikan. Med razobešenimi slikami, ki pa mu visijo po stenah le toliko časa, dokler niso dokončane, ni bilo opaziti kakšnih abstrakcij ali – preprosto povedano: brez težav je bilo prepoznati posa-mezne predmete. To je za slika-rija značilno. Zakaj? Abstraktno slikarstvo se je preživelo že v začetku našega stoletja. Ob svo-jem času je osvobodilo umetnost predmetnosti. Danes lahko govori-mo le, da gre nekdo bolj ali manj v to smer.

Jože Centa priznava predvsem individualizem, pa četudi je ta abstrakten. V tem primeru nima nič proti tej smeri, vendar pravi, da se za abstrakcijo lahko skriva veliko neznanja in spekulacija in se lahko izrodi v dekorativnost, ki je sama sebi namen. Misli, da se bo vrnil k solidnemu stilizira-nemu realizmu, ker mu pač naj-bolj leži. Vse drugo je iskanje in poskušanje, ki pa zaradi pomanj-kanja časa ostaja neizkoriščeno.

ALENKA LOBNIK

Ladko Korošec tudi v Zadvoru

Kulturna akcija v občini Ljubljana Moste-Polje se je v nedeljo, 3. marca končala v dvorani združenega doma v Zadvoru. Tako kot drugod, so tudi tukaj nastopili naši priznani umetniki: basist ljubljanske opere Ladko Korošec, dramski igralec Marjan Benedičič in harmonikarski mojster Milan Stante.

Ladko Korošec nam je zapel ču-dovito arijo Figara iz Figarove sva-tbe, nekaj samospoziv in na-rodnih pesmi. Njegov čudoviti bas je donel po dvorani melodično, glo-boko in pretresljivo. Na koncu pev-skega sporeda pa nam je mojster Ladko Korošec pokazal še svoje filmske umetnije, ki jih je posnel na turnejah širom po Evropi. Presenetil nas je kot odlični filmar z iz-ostrenim občutkom za lepote in barve. Še bolj mojstrsko in tudi za-bavno pa je svoje filmske ustvaritve znal komentirati. Ko smo se potem

zbrali ob kozarčku, smo spoznali, da ima še druge konjičke razen filmskega, da je poleg svojih mojstrov in odličnih tovariš, dru-žabnik in poln šal. Vmes je izrazil tudi željo – ta želja pa je tudi naša – da bi na naš odar postavil eno izmed oper, v katerih on poje. Upajmo, da bomo tudi to doživeli.

Pri tem naj pohvalimo tudi odlič-nega recitatorja, dramskega igralca Marjana Benedičiča, ki nam je pred-stavil Borovega Popotnika skoz atomski vek in satirično pesem Osel.

Pionirsko občinsko šahovsko tekmovanje v letu 1974

VZORNA ORGANIZACIJA

V organizaciji občinske zveze pri-jateljcev mladine Ljubljana Moste-Polje je bilo letošnje šahovsko tek-movanje na osnovni šoli Jožeta Moškrca, in sicer 29. marca 1974, od 14. do 18. ure.

Prvenstvo osnovnošolskih ekip v 4 tekmovalnih razredih se je odvija-lo v prijetnem ozračju. 24 ekip z 9 šol je igralo po Ber-gerjevem sistemu, le tekmovalne mlajših pionirjev je bilo deljeno na predtekmovalje in finale.

Rezultati: Mlajše pionirke: 1. Lipoglav 18,5 točke, 2. Zadobrova – 18 točk, 3. Zalog – 16,5 točke, 4. Jože Moškrč – 13 točk, 5. Polje – 11,5 točke, 6. Sostro 6,5 točke in 7. Vida Pregarc – 2 točki. Starše pionirke so odigrale tek-movanje dvokrožno: 1. Jože Moškrč – 15,5 točke, 2.

Polje – 7,5 točke in 3. Vida Pregarc – 2 točki.

Mlajši pionirji: nastopalo je 9 ekip, ki so bile na podlagi lanskolet-rih rezultatov razvrščene v dve približno enako močni skupini. V fina-lu sta se 1. in II. uvrščeniki ekipi iz vsake skupine srečali med seboj za 1. oziroma 2. mesto: 1. Kette in Murn, 2. Jože Moškrč, 3. Lipoglav, 4. Sostro, 5.–6. Polje in Zadobrova, 7. in 8. Zalog in Vida Pregarc, 9. Hrušica.

Starši pionirji: 1. Jože Moškrč – 11 točk, 2. Kette in Murn – 10 točk, 3. Vida Pregarc – 9 točk, 4. Polje 8 točk in 5. Sostro – 2 točki. Organizacija je bila vzorna – naj-bolja v zadnjih letih.

Tričlanski turnirski odbor v sestavi Jelen, Triplan in Studničica ni prejel nobene pritožbe. Igralni tempo je bil 20 minut za partijo; nakar je

Nastopil pa je tudi harmonikarski mojster Milan Stante, ki je spremljal basista Ladka Korošca in samo-stojno zaigral nekaj svetovno znanih skladb.

Dvorana ni bila nabito polna. Krivda je znana. Poslušalci imajo radi tak spored, rekama pa je bila slaba. Spontan in iskren aplavz je pokazal, da so poslušalci program sprejeli z največjim zadovoljstvom, da so to bili prekratki trenutki in enkratno doživetje.

Prihodnjic se ne sme več zgoditi, da bi ljudje po krivdi drugih za-majali kvalitetne programe. V bodoče bo treba take prireditve skrbno pripraviti in jim dati večje publiciteto, predvsem pa uskladiti priprave. Kdo je za take stvari za-dolžen, je tudi popolnoma jasno.

ALOJZ KASTELIC

NOVICE IZ KULTURE

Mešani pevski zbor Moste je začel z rednimi vajami, ki se jih udeležuje že okrog 35 pevk in pevcev. Še vedno se jim lahko priključite, še po-sebno pa so zaželeni tenorji. Vaje imajo vsak ponedeljek ob 20. uri v dvorani glasbene šole Moste, Ob Ljubljani 36.

Umetniški trio Ladko Korošec, Marjan Benedičič in Milan Stante je v marcu in aprilu nastopil še v Za-dvoru, v glasbeni šoli Moste (za dan žena), na VI. gimnaziji, v Smartnem ob Savi in Dolskem. Vabljen je bil tudi v občino Bežigrad, kjer je nastopil v Dolu in Savljah.

KUD Anton Mehle iz Senožeti je imelo 24. marca premiero Goldoni-jeve komedije STRIC IHTA. Občins-tvo je delo sprejelo z vidnim zado-vljstvom. Skupina je gostovala še v Dolskem, Jevnici, Moravčah, udele-žila pa se je tudi področnega sreča-nja na Viču.

7. aprila 1974 so v Dolskem upri-zorili Fodorovo komedijo MA-TURA. S to predstavo bodo gosto-vali še v več krajih, nastopili pa bodo tudi na reviji gledaliških sku-pin. Za revijo pripravljajo tudi Nušičevo komedijo Navadni človek.

V nedeljo, 14. aprila, so v Javoru prvič uprizorili dramo Mateja Bora Raztrganci. Občinstvo je z velikim zanimanjem spremljalo dogajanje na odru.

V četrtek, 11. aprila, je bila v Je-lovškovi galeriji na Kodeljevem otvoritve razstave Toneta Svetine VOJNA V SKULPTURI. Ob otvori-trvi je nastopil tudi oktet Gallus. Razstava bo odprta do 15. maja, in sicer ob delavskih od 18. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure in popoldne od 14. do 18. ure.

Dne 6. aprila je pihalni orkester z Vevč priredil v avli osnovne šole Polje samostojen umetniški koncert. Kvalitetno prireditve je občinstvo lepo sprejelo. Omenjeni ansambel bo imel v prihodnjih dneh ter v maju in juniju vrsto nastopov in sa-mostojnih koncertov.

V sredo, 17. aprila, je bilo v festi-valni dvorani VII. srečanje mladih pevcev občine Moste-Polje. Sodelo-valo je okrog 600 pevk v osmih otroških in treh mladinskih pevskih zborih.

X. revija amaterskih gledaliških skupin občine Moste-Polje se bo za-čela 27. aprila v Senožeti. Nasto-pila bo skupina iz Zaloga z Achardo-vo komedijo ODKRITOSRČNA LAŽNIVKA. Na reviji bo sodelo-vala 8 skupin. Prvič bo sodelovala tudi dramska skupina tovarne Satur-nus.

Pokaži, kaj znaš

... Ljubi ti moj kraj,
res si lep, krasan,
Savska ta dolina
in ljubljanska ravan;
te zasave gore:
Janče, Murov'ca,
bujni ti gozdovi,
tam sem jaz doma...

S to prijetno pesmijo in poskoč-nu melodijo si je narodno-zabavni ansambel Savčani pridobil srca več kot tristoletnih gledalcev, ki so se zbrali v nedeljo, 17. marca 1974 na zabavno-glasbeni prireditvi PO-KAŽI, KAJ ZNAŠ v dvorani zdru-ženega doma v Dolskem.

Pobudnik in glavni organizator te zelo uspele predstave je bil Toni Semeja, vodja glasbene sekcije pri KUD Dolsko. Njegov trud ni bil zama-n. Takoj po objavi se je za nastop prijavilo kar 21 pevcev in instrumen-talistov ter 4 ansambli, vendar se en ansambel iz neznanh vzrokov pri-reditve ni udeležil.

V Dolsko so prišli nadarjeni pe-vc in glasbeniki iz vse širše okolice: poleg nekaj domačinov so svojo moč na oddaji pomerili mladi in stari iz Vidma pri Dolu, Doba pri Domžalah, iz Domžal, Podgorice pri Sentjakobu, Polja, Črnuč, Ihana, Količevega, Kresniških Poljan ter ansambli: Rosec iz Ljubljane, Vikica iz Lavrice in Savčani iz Laz pri Dolskem.

Poleg teh se je predstavila še ljud-ska pesnica Tončka. Solarji so reciti-rali nekaj ljubkih otroških pesmi in na željo občinstva je še sama po-vedala pesmico o teličku. Pesnice je začela pisati pred kratkim. Večkrat je že čutila potrebo po pesniški iz-povedi in si je pesnice zlagala kar med delom, za zabavo in domače otroke, kot je povedala. Ko pa je slišala za našo prireditev, je pesnice zapislala in jih prinesla organizatorju. Najprej ni nameravala sama nasto-piti, vendar se je le opogumila in pri gledalcih zaživela v povsem drugi luči, kot so jo poznali doslej.

Prireditve je bila razdeljena v tri dele. V prvem so zunaj konkuren-ce nastopili najmlajši gojenci naše glas-bene šole, tekmovalni del pa je bil tudi razdeljen na dva dela.

Posebej so med seboj tekmovali otroci do 14. leta starosti, izmed katerih naj omenim predvsem Darjo Moharjevo (učenko 4. razreda naše osnovne šole) in temperamentno Margi Smolnikar iz Doba pri Dom-žalah; obe po presoji mnogih izobra-ženih glasbenikov čaka še lep in bogata glasbena kariera (seveda, če se bostemu posvetili), saj je njun

glasek res tako lep, čist in dober, da bi bilo škoda, če se ne bi naprej glas-beno izobrazevali.

V zadnjem delu pa so svoje moči in glasbene sposobnosti med seboj preizkušali starejši.

Zelo sta se priljubila gledalcem in poslušalcem harmonikarja Anica Progar iz Novega Polja in Rudolf Mihelčič iz Dolskega. Oba sta iz har-monike izvajala prijetne poskočne viže, ki so ogrele srca predvsem sta-rejših poslušalcev.

Mladi pa so bili najbolj navdušeni nad pevc popevk, katerih je tudi bilo največ na sporedu. Ker se je zunaj prebujala pomlad in so začeli izvigoleti prvi ptički, se je tudi Tone Marolt iz Vidma odločil, da bo za-življal dva dokaj zahtevna valčka. In navdušenje v dvorani se ni po-leglo vse dotle, da je zaživljal še dodatno skladbo.

Izmed ansamblov so, kot sem že omenila, najbolj „vžgali“ Savčani z dvema poskočnima skladbama, za kateri sta glasbo in besedilo na-pisala člana ansambla, ter si pridobili vseh možnih 80 točk. Če bi radi slišali njihovo glasbo, se pope-ljite na Janče, kjer vsako soboto igrajo za ples.

Ne bom naštevala vseh nastopa-jočih, kajti bilo jih je mnogo, a vsi so se zelo priljubili našemu občinstvu in – mogoče jim bo ta pri-ređitev povod k nadaljnemu glasbene-mu delovanju.

Omenila sem točke. Da, seveda. Vse nastopajoče sta ocenjevali dve komisiji: strokovno komisijo so se-stavljali Marjanca Kovič iz Doba, dipl. ekonomist Franc Mihelčič, rav-natelj osnovne šole Dol ter Marko Bokalič in Nuška Zupančič, oba gojenca naše glasbene šole. Poleg teh pa je izvajanje ocenjevala še štri-članska žirija iz občinstva.

In kakšni so bili rezultati? Otroci do 14. leta: 1. Marci Smolnikar iz Doba, 78 točk; 2. duet Roža in Irena iz Domžal, 75 točk; 3. Darja Mohar iz Dolskega, 74 točk.

Pevci: Tone Marolt iz Vidma, 76 točk; 2. Boris Drobež iz Črnuč, 75 točk; 3. Milan Kovač iz Podgorice pri Sentjakobu, 70 točk.

Instrumentalisti in ansambli: 1. Savčani iz Laz pri Dolskem, 80 točk; 2. Anica Progar iz Novega Polja, 74 točk; 3.–4. mesto pa si delita trio Boris iz Količevega in ansambel Vikica iz Lavrice, 72 točk.

Vsi nastopajoči so dobili lepe na-grade, seveda boljše malo večje, dru-gi pa tolažilne nagrade. Na tem me-

Mladi člani Rdečega križa so aktivni

PRISPEVKI ZA LAČNE

Kot vsako leto, bo tudi letos na vseh šolah naše občine tekmovalje mladih članov RK v prvi pomoči. Tekmovanje prireja OORK Ljubljana Moste-Polje v sodelovanju z dru-štvom prijateljev mladine in mladinsko organizacijo pri nas. Vsaka od matičnih osnovnih šol v naši občini – Ketteja in Murna na Kodeljevem, Jožeta Moškrca v Novih Jaršah, Polje, Vide Pregarc v Mostah in So-stro – je pripravila po dve ekipi (10 članov – učencev 7. razredov), ko so jih njihovi biologi teoretično pri-pravili pri pouku biologije in bodo

njihovemu tekmovalstvu tudi prisostvovali: v praktičnem delu de-žanja prve pomoči pa se bodo izvež-bali pod vodstvom strokovnih in-štruktoric – sester iz našega zdrav-stvenega doma.

Tekmovanje je bilo v sredo, 24. aprila, ob 16. uri. Prostore za tek-movanje je dala na razpolago osnov-na šola Jožeta Moškrca v Novih Jaršah. Material za tekmovalje so mentorji MČ na posameznih šolah že dobili in upamo – sodeč po zav-zetosti mladih tekmovalcev in

skrbnem delu njihovih mentorjev – da bo tekmovalje tudi letos, ko praznujemo 30-letnico obnove RK, res lepo uspelo.

Tekmovanje v prvi pomoči v okviru republiške organizacije RK bo letos junija v Beli krajini, kjer je bil ustanovljen novi RK. Tudi za lačne v Afriki člani RK pridno zbirajo prispevke, da bi tako pomagali vsem tistim tovarišem na črnem kontinentu, ki umirajo od lakote.

OBČINSKI ODBOR RK LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Čez pol stoletja ponovno »da«

Ana in Jože Prepeluh — zlatoporočnica

V soboto, 16. februarja, popoldne sta na ljubljanskem magistra-tu ponovno rekla svoj „da“ zlatoporočnica 78-letni Jože in 80-let-na Ana Prepeluh, ki živita na Cesti II. grupe odredov št. 20. To je bila zlata poroka po 50 letih njunega zakona.

Jože Prepeluh ali po domače „Kraševčev Jože“ je iz Dobrunj. Že v rani mladeniški dobi ga je avstrijski cesar pokli-cal pod orožje in ga poslal na rusko fronto, kjer je bil kmalu ujet. Večino ujetništva je preži-vel v Moskvi in Smolensku. Do-življal je tudi oktrobrsko sociali-stično revolucijo in se od nje tudi nalezl precej socialističnih oziroma revolucionarnih idej. Po vrnitvi iz ujetništva je doma propagiral ideje prve sociali-stične revolucije v zgodovini človeštva. Zaradi širjenja takih

idej pa je bil kmalu slabo zapisan tudi pri jugoslovanskih oblastnikih. Čeprav je bil Jože kmečki sin, se je odločil za proletarce. Izučil se je pleskarske obrti in se tako hote ali neho-te uvrstil v boj za delavske pravice tedanjih zatirancev.

V zasebnem življenju je vrgel oko na „Mihatovo Ano“ iz Sa-dinje vasi in ker sta se rada ime-la, sta se tudi februarja leta 1924 za zmeraj vzela. Jože je garal kot pleskar, Ana pa je bila izučena šivilja in po dveh letih zakona sta že kupila staro hi-

šico v Dobrunjah, v kateri se dan-es živita.

Jože je delal pri raznih zaseb-nih obrtnikih – bolj sezonsko kot redno, saj so tedanji pod-jetniki poskrbeli za to, da prole-tarci niso kaj prida prišli do sa-pe. V družini so se rodili štiri-

je v postojanki v Dobrunjah, in tretjič, ko so ga odpeljali v „belgijsko“ kasarno kot talca. Stvar pa se je končala z interna-cijo. Tudi sinova Jože in France sta morala v internacijo na Rab oziroma v Postojno na prisilno delo. Končno je prišla svoboda

Jože je vrgel oko na „Mihatovo“ Ano iz Sardinje vasi, s katero je pol stoletja živita v slogi in sreči

otroci. Od teh je eden umrl, ostali trije pa žive.

Toda prišla je spet svetovna vojna in za njo okupacija naše domovine. Jože je bil spet v te-žavah. Leta 1942 so mu okupa-torji in njihovi sodelavci odvzeli dovoljnicno za čez blok. Zato je zgubil delo, nakar se je moral zaposliti v Papirnici Vevče. Tam je delal 10 let. Ta čas je bil zanj najhuši, kajti sam pravi, da je takrat resno gledal smrti, da oči; prvič tedaj, ko so partizani požgali Vevško papirnico, dru-gič, ko so ga belogardisti zaprli

in z njo tudi veselje vseh, ki so se zanj bojevali in trpeli. Tudi Prepeluhovo družino je doletela ta sreča. Jožeta so leta 1952 upokojili z 42 leti pokojninske dobe.

Zdaj Jože in Ana živita doma, skromno, a srečno, zlasti še, ker ju večkrat obkrožajo otroci, vnuki in celo pravnuki. Naj nam jubilanta dovolita, da jima tudi občani krajevne skupnosti Zadvor zaželimo še na mnoga, zdrava in zadovoljna, srečna leta skupnega življenja.

ALOJZ KASTELIC

MARTINA TRDIN